

DECIZIE

08 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Maxim Masiutin și Angela Masiutina,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Maxim Masiutin și
Angela Masiutina împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova,
Procuraturii municipiului Chișinău cu privire la aducerea scuzelor oficiale din
numele statului pentru supunerea neîntemeiată urmării penale,
împotriva deciziei din 23 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 14 martie 2018, Maxim Masiutin și Angela Masiutina, reprezentați de
avocatul Sorin Tighinean, au depus cerere de chemare în judecată împotriva
Procuraturii Generale a Republicii Moldova și Procuraturii mun. Chișinău,
solicitând obligarea Procuraturii Generale (Procurorul General) și Procuratura mun.
Chișinău (Procurorul șef al Procuraturii mun. Chișinău) să le prezinte scuze oficiale
din numele statului, care au fost supuși neîntemeiat urmării penale și compensarea
cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a invocat că la 28 decembrie 2015, prin ordonanța
procurorului în Procuratura sect. Buiucani, mun. Chișinău, Dumitru Raileanu,
Maxim Masiutin a fost pus sub învinuire în cadrul cauzei penale nr. 2015031666,
pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, fiindu-i
aplicată măsura preventivă obligarea de a nu părăsi țara. La 16 iulie 2015, prin
ordonanța procurorului în Procuratura sect. Buiucani, mun. Chișinău, Igor
Demciucin, Angela Masiutina a fost pusă sub învinuire în cadrul cauzei penale nr.
2015030488, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal,
fiindu-i aplicată măsura preventivă obligarea de a nu părăsi localitatea. Ulterior,
cauzele penale menționate au fost transmise pentru efectuarea urmării penale de la
Procuratura sect. Buiucani, mun. Chișinău către Procuratura mun. Chișinău și prin
ordonanța procurorului Procuraturii mun. Chișinău, Nicu Șendrea din 30 noiembrie
2016, Maxim Masiutin a fost scos de sub urmărire penală, din motiv că fapta nu
întreține elementele infracțiunii, cu clasarea cauzei penale nr. 2015031666. Prin
ordonanța procurorului Procuraturii mun. Chișinău, Victor Cazacu, din 20 decembrie

2016, Angela Masiutina a fost scoasă de sub urmărire penală din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, cu clasarea cauzei penale nr.2015030488.

De asemenea, au menționat că în temeiul art. 12 alin.(1) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, au solicitat organului care a terminat urmărirea penală prezentarea scuzelor oficiale, însă au primit răspunsul procurorului din care rezultă că încălcările drepturilor au fost admise până la preluarea cauzei de către Procuratura mun.Chișinău și prin urmare nu sunt temeiuri pentru prezentarea scuzelor oficiale de către ei. Ca urmare a acestui răspuns, s-au adresat Procuraturii Generale și au solicitat ca Procurorul General să dispună procurorului responsabil, prezentarea în formă scrisă a scuzelor oficiale din numele statului, deoarece au fost supuși neîntemeiat urmării penale în cadrul cauzelor penale nr.2015030488 și nr.2015031666. Răspunsurile recepționate la a doua solicitare au fost negative. Din răspunsul procurorului rezultă că odată ce a existat bănuială rezonabilă precum că a fost săvârșită infracțiunii, nu există temei de a presupune că au fost supuși neîntemeiat urmării penale, iar scoaterea de sub urmărire penală reprezintă o satisfacție echitabilă la caz, din motiv că cercetând sub toate aspectele, vinovăția persoanei nu a fost demonstrată.

Reclamanții au opinat că procurorul a interpretat și a aplicat în mod eronat prevederile art. 12 al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 și prin urmare Procuratura Generală (Procurorul General) urmează să le prezinte scuze oficiale din numele statului, deoarece aceștia au fost supuși neîntemeiat urmării penale în cadrul cauzelor penale amintite.

Prin hotărârea din 02 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Maxim Masiutin și Angela Masiutina împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova și Procuraturii mun. Chișinău cu privire la obligarea Procuraturii Generale (Procurorul General) și Procuratura mun. Chișinău (Procurorul șef al Procuraturii mun.Chișinău) să prezinte scuze oficiale din numele statului, reclamanților Maxim Masiutin și Angela Masiutina, care au fost supuși neîntemeiat urmării penale.

Prin decizia din 23 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Maxim Masiutin și Angela Masiutina și s-a menținut hotărârea din 02 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

La 04 decembrie 2019, Maxim Masiutin și Angela Masiutina au depus cerere de recurs împotriva deciziei din 23 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel prin care a fost menținută hotărârea primei instanțe, pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat eronat legea, a aplicat eronat analogia legii. Totodată, au indicat că argumentele aduse dovedesc netemeinicia și inconsistența concluziilor instanțelor de apel și de fond. În acest sens, au menționat că eronat la caz apreciat precum că se aplică termenul de 15 zile prevăzut în art. 299¹ Cod de procedură penală, totodată indicând în context că Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești prevede termenul de 15 zile de aducere a scuzelor oficiale. Acest termen impune obligația procurorului să aducă scuze, dar nu limitează drepturile persoanei lezate în dreptul

să se adreseze în instanță după expirarea acestui termen de 15 zile. Astfel, instanța de apel și instanța de fond nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată atunci când au apreciat că termenul de prescripție pentru înaintarea acțiunii în jud este de 15 zile. Or, conform art. 391 alin. (2) Cod civil, în redacția în vigoare din 01 martie 2019, acțiunile privind apărarea drepturilor personale nepatrimoniale se prescriu numai în cazurile expres prevăzute de lege. Prevederi stipulate și în art. 267 alin. (2) Cod civil, în redacția în vigoare la data apariției dreptului la reparare a prejudiciului. Respectiv, Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, aplicabilă la caz, stipulează doar termenul de prescripție de 3 ani pentru repararea prejudiciului prin achitarea sumelor bănești, însă pentru aducerea scuzelor, nu prevede expres nici un termen de prescripție. Astfel, prevederile Codului Civil referitor la imprescriptibilitatea apărarea drepturilor personale nepatrimoniale prin solicitarea scuzelor oficiale se aplică la acest caz.

Recurenții au opinat că instanța de apel a interpretat eronat legea concluzionând că termenul de 15 zile de aducere a scuzelor oficiale este un termen prevăzut pentru reclamanți de înaintare a cererii sale de solicitare a scuzelor oficiale și un termen de decădere după expirarea căruia scuzele oficiale nu pot fi aduse. Prin prisma art. 12 alin. (1), (4) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, legea trebuie interpretată în sensul că procurorului îi este stabilit acest termen de 15 zile pentru aducerea scuzelor. Dar nicidecum acest termen nu se referă la bănuți la înaintarea cererilor de solicitare a scuzelor.

Totodată, au declarat că instanța de apel a aplicat în mod eronat analogia legii și anume art. 299¹ alin. (1) și art. 298 Cod de procedură penală, neavând tangență la elucidarea cazului.

Cu referire la prevederile art. 12 alin. (1), (2) lit.a), (3) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, recurenții au pretins că au dreptul la primirea scuzelor oficiale. Obligația procurorului de a prezenta scuza este imperativă și nu depinde de înaintarea vreunei cereri din partea persoanelor păgubite și doar la solicitarea victimei, scuzele oficiale se difuzează prin aceleași mijloace de informare în masă prin care a fost difuzată informația despre învinuirea persoanei. Astfel, doar dacă prezentarea scuzelor oficiale în scris este considerată insuficientă de persoana păgubită, aceasta poate solicita suplimentar difuzarea scuzelor oficiale în mijloacele de informare în masă identice în care a apărut informația compromițătoare reputației persoanei respective.

De asemenea, recurenții au invocat prevederile art. 3 al Protocolului 7 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, conform căroră în cazul producerii unei erori, persoana este despăgubită conform legii ori practicii în vigoare în statul respectiv. Conform art. 53 din Constituția Republicii Moldova, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei. Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

Copia recursului a fost expediată intimaților prin scrisoarea de însoțire datată cu 15 ianuarie 2010 și a fost recepționată de către intimați la 17 ianuarie 2020 și 20 ianuarie 2020, conform avizelor de recepție (f.d.123-124).

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 23 octombrie 2019, iar Maxim Masiutin și Angela Masiutina au declarat recurs la 04 decembrie 2019, ceea ce denotă că este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 26 februarie 2010 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecății, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Maxim Masiutin și Angela Masiutina și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În temeiul art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În contextul prevederilor art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: c) a interpretat în mod eronat legea.

Art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă statuează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin cererea de chemare în judecată depusă la 14 martie 2018 împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova și Procuraturii mun. Chișinău, reclamantii au solicitat obligarea Procuraturii Generale (Procurorul General) și Procuratura mun. Chișinău (Procurorul șef al Procuraturii mun.Chișinău) de a le prezenta scuze oficiale din numele statului, care au fost supuși neîntemeiat urmării penale, precum și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d.1-2).

Prima instanță judecând cauza în fond, prin hotărârea din 02 mai 2019, a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Maxim Masiutin și Angela Masiutina împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova, Procuraturii municipiului Chișinău cu privire la obligarea Procuraturii Generale a Republicii Moldova (Procurorul General), Procuraturii municipiului Chișinău (Procurorul șef al Procuraturii municipiului Chișinău) să prezinte scuze oficiale din numele statului lui Maxim Masiutin și Angelei Masiutina, care au fost supuși neîntemeiat urmării penale (f.d.72,75-78).

La judecarea cauzei în ordine de apel, prin decizia 23 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Maxim Masiutin și Angela Masiutina și s-a menținut hotărârea din 02 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani (f.d.106-112).

Or, instanțele inferioare, în esență, au reținut că reclamantii nu au prezentat înscrisuri care să demonstreze că s-au adresat cu cererea privind aducerea scuzelor oficiale din numele statului, în termen de 15 zile, de la data apariției dreptului de apărare a prejudiciului, având în vedere scoaterea de sub urmărire penală la 30 noiembrie 2016 a lui Maxim Masiutin și respectiv la 20 decembrie 2016 a Angelei Masiutin. În acest sens, au conchis că reclamantii nu au respectat prevederile art. 12 alin. (4) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 (în continuare Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998), conform cărora scuzele oficiale sunt aduse în termen de 15 zile de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va casa decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, din motivele ce succed.

Inițial instanța de recurs consideră necesar de a reitera unele circumstanțe esențiale, constatate de instanțele inferioare, conform materialelor cauzei.

Astfel, prin ordonanța procurorului în Procuratura municipiului Chișinău, Nicu Șendrea, din 30 noiembrie 2016, Maxim Masiutin a fost scos integral de sub urmărire penală, în cauza penală nr. 2015031666, din motivul lipsei în acțiunile sale a elementelor componentei de infracțiune prevăzute de art. 190 alin.(5) Cod penal cu clasarea procesului penal în cauză penală nr. 2015031666 (f.d.15-24).

Or, Maxim Masiutin a fost pus sub învinuire în contumacie la 28 decembrie 2015 prin ordonanța procurorului în Procuratura sect. Buiucani, mun.Chișinău, Dumitru Raileanu, incriminându-i săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(5) Cod penal (f.d.25). La 29 decembrie 2015, de către procurorul în Procuratura sect. Buiucani, mun.Chișinău, Dumitru Raileanu, i-a fost aplicată lui Maxim Masiutin măsura preventivă, obligarea de a nu părăsi țara (f.d.26).

Prin ordonanța procurorului în Procuratura municipiului Chișinău, Victor Cazacu, din 20 decembrie 2016, Angela Masiutina a fost scoasă de sub urmărire penală, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 191 alin.(5) Cod penal cu clasarea cauzei penale nr. 2015030488 (f.d.5-12).

Angela Masiutina a fost pusă sub învinuire la 16 iulie 2015 prin ordonanța procurorului în Procuratura sect. Buiucani, mun.Chișinău, Igor Demciucin, incriminându-i săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin.(5) Cod penal (f.d.13). La 29 iulie 2015, de către procurorul în Procuratura sect. Buiucani,

mun.Chișinău, Igor Demciucin, i-a fost aplicată Angelei Masiutina măsura preventivă, obligarea de a nu părăsi localitatea pe un termen de 30 de zile (f.d.14).

Ulterior, reclamanții s-au adresat Procuraturii municipiului Chișinău cu solicitarea de a le fi aduse scuze oficiale din numele statului în legătură cu supunerea neîntemeiată urmăririi penale în cauzele penale nr. 2015031666 și nr. 2015030488, însă prin răspunsul nr. 10-2/17-8233 din 07 septembrie 2017 a procurorului în Procuratura municipiului Chișinău, Oficiul Principal, Victor Cazacu, s-a stabilit lipsa temeiurilor pentru realizarea prevederilor redacte în art. 12 al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 (f.d.27).

De asemenea, prin răspunsurile procurorului în Procuratura municipiului Chișinău, Oficiul Principal, Nicu Șendrea, nr. 12-r/17-11679 din 30 noiembrie 2017 și nr. 12-r/17-11679 din 02 decembrie 2017, ca urmare a adresării din 15 noiembrie 2017 a lui Maxim Masiutin și din 17 noiembrie 2017 a Angelei Masiutina, li s-a comunicat că în temeiul art. 12 al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 se aduc scuze persoanelor supuse neîntemeiat urmăririi penale, însă odată ce a existat o bănuială rezonabilă că au fost săvârșite infracțiunile, nu există temei de a presupune că au fost supuși neîntemeiat urmăririi penale. Totodată, a specificat că scoaterea de sub urmărire penală reprezintă o satisfacere echitabilă la caz, din motiv că cercetând sub toate aspectele, vinovăția persoanei nu a fost demonstrată (f.d.28-29).

În împrejurările amintite *supra*, Colegiul reiterează că reclamanții pretind aducerea scuzelor oficiale din numele statului prin prisma Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 pentru faptul supunerii neîntemeiate urmăririi penale.

Conform art. 12 alin. (1) al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, procurorul care a condus sau a exercitat urmărirea penală ori procurorul ierarhic superior aduce scuze oficiale în numele statului persoanei care a fost supusă neîntemeiat urmăririi penale.

Alineatul (2) al aceluiași articol stipulează expres că scuzele oficiale ale procurorului se aduc în cazul: a) scoaterii integrale a persoanei de sub urmărire penală; b) încetării urmăririi penale în cazurile prevăzute la art.275 pct.7) și 8) și art.285 alin.(2) pct.2) din Codul de procedură penală; c) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare.

La caz, reclamanții au solicitat să le fie aduse scuze oficiale în temeiul art. 12 alin.(2) lit. a) al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, adică ca urmare a scoaterii integrale a persoanei de sub urmărire penală, prin ordonanțele emise în acest sens.

În temeiul art. 12 alin. (4) al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, scuzele oficiale sunt aduse în termen de 15 zile de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului.

În contextul dispozițiilor legale citate, sarcina legală de exprimare a scuzelor este pusă în seama procurorului care a condus sau a exercitat urmărirea penală ori procurorul ierarhic superior, în cazurile stabilite expres de art. 12 alin. (2) al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

Or, scuzele oficiale sunt aduse persoanei, din oficiu, fără a fi înaintată obligatoriu o cerere din partea persoanei care a fost supusă urmăririi penale, de către procurorul care a condus sau a exercitat urmărirea penală ori procurorul ierarhic superior în cazul scoaterii integrale a persoanei de sub urmărire penală. Or, această ipoteză se deduce din textul art. 12 al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

În speță, reclamantii au pretins obligarea pârâților de a aduce scuze oficiale din numele statului ca urmare a emiterii la data de 30 noiembrie 2016 și respectiv la 20 decembrie 2016 a ordonanțelor de scoatere de sub urmărire penală.

De altfel, în contextul prevederilor legale citate, procurorul ar trebui să prezinte în formă scrisă scuzele față de victimă, însă procurorii, de regulă, nu fac uz de această prevedere legală, ceea ce determină adresarea persoanelor cu cerere de chemare în judecată cu privire la obligarea procurorului să prezinte scuze oficiale.

În atare circumstanțe, concluzia instanței de apel precum că reclamantii nu au prezentat înscrisuri precum că s-au adresat cu cerere pentru a le fi aduse scuzele de rigoare în termenul de 15 zile nu este decât o interpretare eronată a normei de drept, în situația în care acest termen de 15 zile reglementat de art. 12 alin.(4) al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 este pus în seama procurorului de a aduce scuzele oficiale din oficiu în scris și nu instituie o obligație din partea persoanelor de a adresa o cerere în acest sens. Or, în contextul art. 12 alin.(3) al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, doar în cazul în care reclamantii vor difuzarea scuzelor oficiale prin anumite mijloace de informare în masa, se face la solicitarea lor.

În această ordine de idei, Colegiul apreciază ca fiind relevante argumentele recurenților precum că termenul de 15 zile impune obligația procurorului de a aduce scuze, dar nu limitează dreptul persoanele de a se adresa în instanța de judecată cu o astfel de cerere la expirarea acestuia. Or, neaducerea scuzelor din partea procurorului, determină și adresarea în instanța de judecată cu cerere privind apărarea drepturilor nepatrimoniale.

În speță, Colegiul reiterează că la solicitările reclamantilor din 15 noiembrie 2017 și 17 noiembrie 2017, procurorul în Procuratura municipiului Chișinău, Oficiul Principal, Nicu Șendrea, le-a comunicat că se aduc scuze persoanelor supuse neîntemeiat urmăririi penale, însă odată ce a existat o bănuială rezonabilă că au fost săvârșite infracțiunile, nu există temei de a presupune că au fost supuși neîntemeiat urmăririi penale (f.d.28-29). Mai mult, termenul de 15 zile reglementat de lege nici nu este vizat în acest răspuns.

Conform art. 267 alin. (2) Cod civil, în redacția în vigoare în perioada de referință, acțiunile privind apărarea drepturilor personale nepatrimoniale se prescriu numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Totodată, în virtutea art. 5 alin. (2) al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului se depune în termen de 3 ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului.

Pornind de la postulatul reflectat expres în art. 1 al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 precum că prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești și având în vedere că aducerea scuzelor este reglementată de art. 12 din această Lege, se impune concluzia precum că pentru cererea privind apărarea drepturilor personale nepatrimoniale, la fel, este aplicabil acest termen de 3 ani. Or, aducerea scuzelor este o acțiune a procurorului care se realizează prin prisma art. 12 al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 în cazul supunerii persoanelor neîntemeiat urmăririi penale.

Conjunctura redată impune casarea integrală a deciziei instanței de apel cu

trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, pentru a fi examinate cerințele reclamanților sub aspectul temeiniciei/netemeiniciei, omițând ipoteza precum că reclamanții nu au respectat prevederile art.12 alin.(4) al Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 și anume nu s-ar fi încadrat în termenul legal stabilit de 15 zile pentru a solicita scuzele de rigoare.

Concomitent, Colegiul notează că CEDO în practica sa reiterează dreptul fiecăruia de a formula orice pretenție cu privire la „drepturile și obligațiile [sale] civile” în fața unei judecătories sau a unui tribunal. În acest fel, art. 6 § 1 ia forma „dreptului la o instanță”, din care dreptul de acces, adică dreptul de a institui proceduri în fața instanțelor pe probleme de natură civilă, constituie un aspect (*Golder împotriva Regatului Unit*, 21 februarie 1975, pct.36). „Dreptul la o instanță” și dreptul de acces nu sunt absolute. Ele pot face obiectul unor limitări, însă acestea nu trebuie să restricționeze sau să reducă accesul conferit individului într-un mod sau într-o măsură în care însăși esența dreptului respectiv să fie afectată (*De Geouffre de la Pradelle împotriva Franței*, 16 decembrie 1992, pct. 28 și *Stanev împotriva Bulgariei* (MC), nr. 36760/06, pct.229, CEDO 2012).

Astfel, reclamanții din prezenta cauză au avut posibilitatea de a introduce o acțiune în justiție, beneficiind de acest drept prin introducerea unei acțiuni civile împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova și Procuraturii mun. Chișinău.

În acest context, CtEDO reamintește că dreptul de acces la o instanță nu include doar dreptul de a institui proceduri, ci și dreptul de a obține o „soluționare” a litigiului de către o instanță (*Beneficio Cappella Paolini împotriva San Marino*, nr. 40786/98, pct.29, CEDO 2004). Acest drept ar fi iluzoriu dacă sistemul juridic intern al unui stat contractant ar permite unui individ să introducă o acțiune civilă în fața unei instanțe fără a asigura că respectiva cauză fost soluționată printr-o decizie definitivă, în cursul procedurii judiciare. Ar fi de neconceput ca art. 6 § 1 să descrie în detaliu garanțiile procedurale oferite părților în litigiu – proceduri care sunt echitabile, publice și prompte – fără a asigura părților dreptul ca litigiile lor civile să fie în cele din urmă soluționate (*Multiplex împotriva Croației*, nr.58112/00, pct.45, 10 iulie 2003).

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să ia în considerare circumstanțele conturate anterior și să adopte soluția la caz atât prin prisma argumentelor părții reclamante, cât și a părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă, sub aspectul temeiniciei/netemeiniciei acțiunii. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu circumstanțele cauzei și normele de drept material și procedural aplicabile speței.

Mai mult, la examinarea cauzei, instanța urmează să se conducă nemijlocit de principiul adevărului obiectiv, care se manifestă prin stabilirea multilaterală, completă și obiectivă a tuturor circumstanțelor care au importanță pentru justa soluționare a cauzei. De altfel, o hotărâre judecătorească motivată în sensul respectării cerințelor 6 § 1 CEDO, presupune o examinare reală a problemelor esențiale relevate în speță, cel puțin pentru a le aprecia relevanța. Pentru a răspunde

cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Maxim Masiutin și Angela Masiutina.

Se casează integral decizia din 23 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Maxim Masiutin și Angela Masiutina împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova, Procuraturii municipiului Chișinău cu privire la aducerea scuzelor oficiale din numele statului pentru supunerea neîntemeiată urmăririi penale, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Galina Stratulat